

měla jinak jen tehdy, kdyby Státní pozemkový úřad nebyl sám k vyjednávání dal podnět, na př. kdyby byl na základě výpovědi žádal vyklizení a stěžovatel dělal obtíže, takže by třeba bylo vyjednávání, tedy je bezpodstatnost všech těchto vývodů patrna, neboť ad 1. i kdyby Státní pozemkový úřad nebyl býval oprávněn dáti mu výpověď, tedy přece právoplatná výpověď tvoří právo, i když byla dána neprávem a mohla býti v cestě stížnosti zvržena, tvořit právo to zrovna tak, jako rozsudek pro zmeškání vydaný na bezdůvodnou žalobu, který žalovaný mohl zameziti, ale lehkomyšlným promeškáním roku nezamezil, ad 2. rozumí se vždy samo sebou, že když vyjednávání o novou úpravu záležitosti nepovede k cíli, zůstane v platnosti úprava posavadní, neboť jinak by to mohlo býti jen tehdy, kdyby se stará úprava záležitosti souhlasně zrušila výslovně bez ohledu na výsledek nového jednání, ad 3. vyšel-li Státní pozemkový úřad stěžovateli vstříc, že byl ochoten učiniti mu ústupky ze svých práv nabytých právoplatnou výpovědí, tedy když jednání se rozbilo a k ústupkům nedošlo, nemůže to stěžovatel vykládati na úkor Státního pozemkového úřadu a jeho práv, v nichž se přece ničeho nezměnilo.

### Čís. 6903.

**Byl-li postup pohledávky proti eráru oznámen pouhou doložkou na faktuře, příslušný státní úřad pak uznal takto vykázané ohlášení postupu, nemůže erár napotom namítati, že postup nebyl řádně vykázán podle nařízení ze dne 24. října 1897, čís. 251 ř. zák.**

(Rozh. ze dne 16. března 1927, R I 114/27.)

Žalující záložna domáhala se na státu zaplacení pohledávky, jež prý jí byla postoupena firmou K. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, ježto žalobkyně nepředložila zvláštní listiny o postupu, jak jí vyžaduje nařízení ze dne 24. října 1897, čís. 251 ř. zák. k účinnosti postupu proti eráru. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Nesprávné právní posouzení spatřuje odvolatelka v tom, že soudu první stolice nepostačila k průkazu toho, že firma K. postoupila žalobkyni své pohledávky, doložka postupu na účtech, že neprávem vyžaduje předložení zvláštní listiny o smlouvě postupní, čehož prý nežádá nařízení čís. 271/1897, a že nespátřuje uznání postupu v tom, že bylo žalobkyni placeno, z čehož patrna, že pokladna obdržela po rozumu §u 2 zvláštní příkaz, aby platila žalobkyni a nikoli firmě K., tedy že nemělo Ministerstvo Národní Obrany námitek a pochybností o postupu pohledávek firmy K. žalobkyni, o čemž ovšem měly býti obě vyrozuměny. Nesprávně prý uvádí soud první stolice, že výplatou peněz žalobkyni bez listinného průkazu byl porušen předpis citov. nařiz. čís. 271/1897 a že nelze proto shledávati v jednání státního orgánu projev vůle žalovaného státu; z doložky postupu na účtech je prý zjevno, že jde o pravý postup a ne o postup k vybrání. Odvolání je opod-

statněno. Dle nařízení ze dne 24. října 1897, čís. 251 ř. zák. stává se postup pohledávky proti eráru účinným ohledně něho, když postup sdělen s připojením listinného výkazu o něm onomu úřadu, jenž poukazuje peníze k výplatě, úřad ten prozkoumaj předložené doklady a shledav postup proveditelným a přípustným, dá poukaz pokladně k výplatě a zpraví o tom strany (postupitele a postupníka), jež je zpraviti i o případném zamítnutí. Bylo tedy věci žalobkyně, by prokázala, že úřad poukazující uznal postup přípustným a proveditelným a poukázal pokladnu, by vyplácela peníze následkem toho postupu žalobkyni a ne firmě K.; vyřízení samo není závislým na sdělení jeho výsledku stranám. Žalobkyně sice netvrdila přímo, že úřad poukazující dal poukaz k výplatě na základě postupu, ale soudí tak z toho, že jí byly peníze vypláceny. Naproti tomu tvrdil žalovaný stát, že jí bylo placeno jako platebnímu místu firmy K. a nikoli jako postupníku; důkazů o tvrzení tom nenabídl. Jest sice dáti za pravdu soudu první stolice, že by nestačila po rozumu Šu 1 cit. nařiz. doložka o postupu na účtech jako listinný průkaz, když § 2 mluví o dokladech, že by tedy mohl úřad poukazující onen postup odmítnouti, leč, uznal-li jej přípustným a proveditelným a poukázal-li pokladnu, by na základě jeho platila postupníku (zde žalobkyni), nelze již poukazovati na nedostatečnost průkazu. O tom, že byl poukaz dán, byla by mohla nabídnouti žalobkyně nejlepší důkaz spisy poukazujícího a vyplácejícího úřadu, ale bylo by lze na to souditi i z okolnosti, že jí bylo skutečně placeno, nevádl-li by tomu obsah doložky na účtech nebo nějaká poznámka při placení samém, z nichž by bylo patrné, že jí bylo placeno jako zmocněnci firmy K. a ne jako postupníku. Soud první stolice odvolává se na účty s postupní doložkou, leč ty nebyly předloženy, takže nelze říci, jaké znění měla doložka. Nelze proto na základě dosavadních výsledků řízení rozřešiti bezpečně, v jaké funkci bylo placeno žalobkyni, a bude nutno vyžádati ony účty a vyzvati žalovaný stát, by nabídl o svém tvrzení, že bylo placeno žalobkyni jako platebnímu místu, důkazy. Uzná-li pak soud, že žalobkyně jest oprávněna k žalobě, bude se mu obíratí dalšími námitkami žalovaného.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

#### Důvody:

Pokud jde o rekurs proti zrušovacímu usnesení odvolacího soudu, neshledává jej Nejvyšší soud oprávněným a sdílí v podstatě názor odvolacím soudem v tomto usnesení projevený. Ministerské nařízení ze dne 24. října 1897, čís. 251 ř. zák. jest ovšem vydáno v zájmu bezpečnosti státní pokladniční služby a předpisuje písemní formu pro průkaz postupu pohledávek za erárem za tím účelem, by se příslušný státní úřad, pokud se týče úředník v něm ustanovený mohl ubezpečiti a spolehnouti na to, že ohlášený postup pohledávky byl také náležitě uskutečněn. Neshledá-li postup přípustným nebo proveditelným, může jej odmítnouti, má však o tom strany vyrozuměti. Lze ponechati stranou, zda jest správným ve své povšečnosti názor nižších soudů, že postup

pohledávky, oznámený pouhou doložkou na faktuře, nelze vůbec pokládati za dostatečný listinný průkaz ve smyslu uv. min. nař., neboť i takový listinný doklad může státnímu úřadu podati nepochybný důkaz o náležitosti postupu, takže úřad uzná takto vykázané ohlášení postupu. Učiní-li tak, neshledá-li postup pohledávky dále ani nepřípustným nebo neproveditelným a nevydá-li stranám vyrozumění v tomto smyslu, vydá-li naopak, jak se v tomto případě tvrdí, na základě takto vykázaného postupu poukaz, by bylo placeno postupníkovi, nelze seznati, proč by v takovém postupu státního úřadu nemohlo býti shledáváno uznání ohlášeného postupu pohledávky, a nelze souhlasiti s názorem prvního soudu, že tento postup jest beze všeho právního významu, poněvadž prý je porušením onoho předpisu a nemůže tedy stát zavazovati, neboť není důvodu postupovati ve výkladu a použití uvedeného nařízení s větší přísností, než dotýčný státní úřad z ohledů své služby za nutno pokládá. S tohoto hlediska je tedy příkaz zrušovacího usnesení ku projednání a zjištění okolností v něm blíže dotčených odůvodněn.

#### Čís. 6904.

**K žádosti o výslech svědků ústního posledního porřízení (§ 586 obč. zák., § 66 nesp. říz.) jest oprávněn každý, kdo má na tom právní zájem (na př. vlastník domu jako pronajímatel bytu vzhledem k předpisu Šu 6 (1) zák. na ochranu nájemců).**

(Rozh. ze dne 16. března 1927, R I 124/27.)

Pronajímatelé zůstavitelova bytu navrhli na pozůstalostním soudě, by byli vyslechnuti svědci poslední vůle. Soud první stolice návrh zamítl, jelikož podle § 66 nesp. říz. a § 586 obč. zák. přísluší toto právo jen dědicům, kteří jsou zúčastněni na pozůstalosti, nikoli však osobám, které nejsou v příbuzenském poměru k zůstaviteli a v jeho poslední vůli nebyly ustanoveny za dědice nebo odkazovníky. Rekursní soud návrhu vyhověl. Důvody: Při zkoumání této jistě zásadní otázky došel první soudce vycházeje z výkladu Šu 66 nesp. pat. a Šu 586 obč. zák. k názoru, že navrhovatelé nejsou oprávněni činiti nárok na přísežné slyšení svědků ústního posledního porřízení nejsouce ani dědici ani odkazovníky. Rekursní soud dospěl k názoru opačnému. Nelze sice přehlédnouti, že § 66 nesp. říz. zahajuje první větu slovy: »Žádá-li však některá strana atd.« To by ovšem svědčilo tomu, že musí zde býti vůbec »strana« ve smyslu řízení nesporného, jejíž pojem sice nikde není definován, jenž však již podle základních zásad tohoto řízení jest něčím rozdílným od stran ve smyslu sporného řízení, kdež pod pojmem stran rozumí se dva právní podmínky se střetujícími se zájmy (Ott: Rechtsfürsorgeverfahren S. 76), ať již se hledí na věc se stránky materiální vzhledem ku výsledku sporu neb se stránky formelní hledě k činnosti ve sporu (Hora: Čsl. civ. právo procesní, § 5 a násl., Ott: Úvod ve studium soudního řízení, str. 33 a násl. a str. 154 a násl.). V řízení sporném jest namířeno každé jednání procesní proti určitému odpůrci, v nesporn-